

Nordiskt
samarbete

ANALYS NR. 03/2017

ETT VÄRDEFULLT SAMARBETE

Tycker den nordiska befolkningen att det nordiska samarbetet är viktigt? Vill de ha mer eller mindre samarbete? Vad är själva grunden för att de nordiska länderna ska samarbeta och vad ska de i så fall att samarbeta om? Dessa ämnen har utretts i en opinionsundersökning som omfattar 3 000 människor i hela Norden.

Ett värdefullt samarbete

Den nordiska befolkningens syn på Norden
Ulf Andreasson och Truls Stende

ANP 2017:778

ISBN 978-92-893-5247-5 (PRINT)

ISBN 978-92-893-5248-2 (PDF)

ISBN 978-92-893-5249-9 (EPUB)

<http://dx.doi.org/10.6027/ANP2017-778>

© Nordiska ministerrådet 2017

Layout: Mette Agger Tang

Fotos: norden.org/Karin Beate Nøsterud

Tryck: Hillerød Grafisk

Printed in Denmark

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och en viktig del av europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet vill styrka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Nordens Hus

Ved Stranden 18

1061 København K

www.norden.org

Ladda ner nordiska publikationer: www.norden.org/nordpub

ETT VÄRDEFULLT SAMARBETE

”

Dagens globale bilde
krever et godt samarbeid
i Norden.

Innehåll

7	Förord
8	Sammanfattning
10	Inledning
12	Det nordiska samarbetet är viktigt
14	Värderingar och samhällssystem snarare än kultur och språk
18	Vad man bör samarbeta om
21	Likheter och skillnader över gränserna
24	Reflekterande perspektiv
28	Bilagor

”

Då vi redan har liknande värderingar är det lättare att stå enade.

Förord

Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet arbetar ytterst på ett uppdrag från Nordens befolkning. Därför är det viktigt att undersöka vad invånarna i Norden anser om samarbetet: dess grunder, utformning och innehåll. Vi har genomfört en större enkätundersökning som omfattar över 3 000 invånare i Danmark, Finland, Island, Norge, Sverige, Färöarna, Grönland och Åland.

Liknande studier om det nordiska samarbetet har gjorts med ojämna mellanrum och med något skiftande syfte och metod. De senaste jämförbara studierna är omkring tio år gamla. Det var således hög tid för en ny enkät.

Invånarnas syn på nordiskt samarbete är särskilt relevant vid en tidpunkt då gamla strukturer verkar mindre solida än de varit tidigare. Mycket har hänt under de senaste tio åren: Storbritannien är på väg att lämna EU, Kina får en allt starkare global position, USA ökar fokus på amerikanska intressen, hotbilden i Europa har blivit mer komplex och den politiska polariseringen ökar. Dessutom uppfattar många människor utvecklingen i Ryssland som oroväckande – för att nämna några huvuddrag i den de senaste årens utveckling utanför Norden. Detta bildar en fond för den nu genomförda studien.

Undersökningen visar att de nordiska invånarna ser på det nordiska samarbetet som värdefullt i dubbel betydelse. Dels i meningen att det är viktigt och dels att det drivs av värderingar. Att befolkningen i Norden också tycker att det ska utvidgas, inspirerar och driver oss att inom ramen för våra uppdrag främja och utveckla det nordiska samarbetet i så hög utsträckning som möjligt.

Rapporten har gjorts av Ulf Andreasson och Truls Stende vid Nordiska ministerrådets analys- och utredningsenhet. Den ingår i enhetens rapportserie som ska belysa aktuella ämnen som är centrala i ett nordiskt perspektiv.

Köpenhamn oktober 2017

Dagfinn Høybråten

Generalsekreterare

Nordiska ministerrådet

Britt Bohlin

Rådsdirektör

Nordiska rådet

Jag vill att man har samma anställningsregler med skatter och så. Det ska inte spela någon roll var man bor i de nordiska länderna.

Sammanfattning

Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet har genomfört en enkätundersökning som omfattar över 3 000 personer i Danmark, Finland, Island, Norge, Sverige, Färöarna, Grönland och Åland. Det samlade resultatet för Norden är viktat efter respektive befolkningens storlek. Övergripande kan studien sammanfattas i några punkter:

Stödet för det nordiska samarbetet

- Det nordiska samarbetet har ett brett folkligt stöd. Över 90 procent av befolkningen menar att det är viktigt eller mycket viktigt med ett nordiskt samarbete, varav nästan 60 procent anger det som mycket viktigt.
- Två tredjedelar önskar ännu mer nordiskt samarbete. I alla länder är det en majoritet som önskar mer samarbete.
- Två av tre i Norden menar vidare att de senaste årens internationella utveckling har gjort att ett nordiskt samarbete känns ännu viktigare idag.
- I jämförelse med en liknande undersökning som genomfördes 2006 går det att konstatera att det nu är fler som är positiva till det nordiska samarbetet. Särskilt markant är förändringen i Sverige.
- Kännedomen om Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet får betraktas som hög. Över 80 procent av befolkningen har kunskap om någon av organisationerna. Det är något fler än vid den tidigare undersökningen.

Grund för samarbetet och nordiska värderingar

- Gemensamma värderingar och likartade samhällssystem ses som de två viktigaste grunderna för ett nordiskt samarbete, omkring en tredjedel vardera anger dessa dimensioner som viktigast, medan kulturella likheter (19 procent) och språklig förståelse (8 procent) inte har samma vikt som grunder för ett nordiskt samarbete.
- De mest typiska nordiska värderingarna upplevs vara yttrandefriheten, att alla människor har samma värde och rättigheter samt öppna och demokratiska processer.

Vad man bör samarbeta om

- På det mest övergripande planet ses försvars- och säkerhetsfrågor som det viktigaste att samarbeta om nordiskt. Därefter följer i fallande prioritet: utbildning, hälso- och socialfrågor, klimat och miljö, ekonomi och finanspolitik, samt arbetsmarknadsfrågor.
- Största fördelen med nordiskt samarbete uppfattas som 1. möjligheten att kunna utnyttja hela Norden för arbete, studier och/eller boende, 2. att det ger Norden en starkare röst i världen och att det 3. ger möjligheter att utnyttja varandras resurser i form av sjukvård m.m.
- De nordiska samarbeten som den enskilde uppfattar som viktigast i vardagen är 1. möjligheterna att fritt kunna röra sig och arbeta i hela Norden, 2. att kunna röra sig utan gränskontroller, 3. möjligheten att studera och få olika examina godkända samt 4. att kunna lösa olika offentliga tjänster (skatt, hälsovård, pension etc.) om man flyttar inom Norden.

Några reflektioner

- Det är utifrån enkätstudien tänkbart att det är några av de mest centrala nordiska värderingarna, som under de senaste årens utveckling i omvärlden kommit att uppfattas som hotade eller åtminstone satta under press. Då befolkningen i Norden över lag vill värna dessa värderingar har det rimligen medfört att nordiskt samarbete ses som allt viktigare. Oavsett står värderingar som berör demokrati, transparens och människovärde starka i Nordens befolkning.
- Synen på vad Norden ska samarbeta om är mångfasetterad. Några traditionella nordiska samlingsfrågor hamnar högt tillsammans med sådana som inte har samma tradition att hanteras inom ramen för det nordiska samarbetet. En övergripande tolkning är att många av de traditionella politiska samlingsområdena med politiska förtecken har fortsatt stöd som samlingsområden liksom att det uppfattas som betydelsefullt – inte minst ur den enskildes näraliggande perspektiv – att man arbetar med att främja möjligheterna för mobilitet över gränserna. Möjligen signalerar enkäten också att befolkningen ser en fördjupad roll för Norden i ett geopolitiskt perspektiv. Men detta behöver i så fall undersökas vidare.
- Det finns skillnader mellan olika geografiska områden i Norden samt mellan demografiskt definierade grupper (ålder och kön). Det dominerande intrycket är ändå att befolkningen samlat sett har relativt likartad syn på Norden och det nordiska samarbetet.

”

Jeg ønsker at vi står sammen i Norden, da verden er blevet underlig.

Inledning

Det officiella nordiska samarbetet består av Nordiska rådet, som är det parlamentariska samarbetsorganet, och Nordiska ministerrådet, som är samarbetsorgan för regeringarna. I slutändan arbetar båda för Nordens befolkning. Därför är det centralt att ta reda på vad befolkningen tycker om Norden och det nordiska samarbetet. Tycker de exempelvis att samarbetet är viktigt? Vill de ha mer eller mindre samarbete? Vad är själva grunden för att de nordiska länderna ska samarbeta och vad ska de i så fall att samarbeta om? Dessa ämnen har utretts i en opinionsundersökning i hela Norden. Denna rapport presenterar resultaten av undersökningen. Resultaten visas för Norden som helhet, samt för respektive Danmark, Finland, Island, Norge, Sverige, Färöarna, Grönland och Åland.

Vi har i rapporten valt att särskilt betona de ungas åsikter (16–30 år). De unga är Nordens framtid. Deras åsikter om Norden är därför extra viktiga och redovisas i de flesta frågor i texten. Även skillnader mellan mäns och kvinnors svar lyfts fram i redovisningen.

Tidigare undersökningar om synen på nordiskt samarbete

Undersökningar om de nordiska länderna och nordiskt samarbete har genomförts med ojämna mellanrum. Den senaste undersökningen riktad mot befolk-

ningen i Norden ägde rum 2008: *Hvad er vigtigt i Norden? – Nordboerne om det nordiske samarbejde*. Syftet var att belysa nordiska invånarnas kunskaper om nordiskt samarbete och att identifiera vilka samarbetsområden som de ansåg vara viktiga. Under 2006 genomförde Nordiska rådet en undersökning med samma ändamål: *Nordisk samarbejde – Nordens borgere om nordiske samarbejde. En opinionsundersøgelse i Finland, Danmark, Island, Norge og Sverige*. Denna undersökning var en uppföljning av en liknande undersökning som gjordes 1993: *Nordiskt folk om nordiskt samarbete – en attitydundersökning i Sverige, Norge, Danmark, Finland och Island våren 1993*. En mer begränsad studie har även gjorts 2009 uppbyggd utifrån utvalda intressenter. Dessutom har Föreningen Norden genomfört några enkätstudier som kan sägas relatera till den föreliggande.

Den aktuella undersökningen innehåller några av samma ämnen som 1993, 2006 och 2008 vilket ger möjlighet att jämföra några av resultaten i föreliggande undersökning med de tidigare. Samtidigt var flera av frågeställningarna den här gången nya eller något annorlunda formulerade. Vi ville denna gång särskilt veta mer om vad befolkningen uppfattar som drivkraft bakom det nordiska samarbetet. Handlar det om värderingar, språk, kultur eller samhällssystem? Och vad är förresten typiska nordiska värderingar? Frågan är viktiga som underlag för en diskussion om i vilken riktning samarbetet ska utvecklas i framtiden.

Metod

Enkätundersökningen har övergripande genomförts av Novus, i samarbete med Oxford Research, på uppdrag från Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet. Norstat genomförde intervjuerna för Sverige, Norge, Danmark, Finland respektive Åland. För Island genomförde Gallup intervjuerna, för Färöarna DMA och för Grönland HS Analysis som underleverantörer till Novus/Norstat.

Sammanlagt 3 202 invånare som är 16 år eller äldre har intervjuats om sina synpunkter om Norden, nordiskt samarbete och nordiska värderingar. Respondenterna har kategoriserats i fyra grupper, baserat på ålder. Den yngsta åldersgruppen har avgränsats till att omfatta personer i åldern 16–30 år, och vi har definierat dessa som unga/ungdomar. Intervjuerna omfattar mellan 400 och 600 invånare i vart och ett av de fem länderna och mellan 200 och 250 invånare på respektive Färöarna, Grönland och Åland. Respondenterna intervjuades per telefon och intervjuerna ägde rum i augusti och september 2017.

När vi skriver om vad befolkningen i Norden anser i olika frågor väger vissa lands resultat tyngre än andra. Detta beror på att ländernas resultat viktats utifrån befolkningens storlek. Sålunda påverkar Sverige i största utsträckning det samlade resultatet, medan exempelvis Island har liten samlad inverkan på slutresultatet (vilket också är fallet för Färöarna, Grönland och Åland). Vi har gjort det för att kunna undersöka vad folket i de nordiska länderna sammantaget menar, och då var det rimligt att varje invånares åsikt räknas lika mycket. Resultaten viktas även efter ålder och kön. Om du vill veta mer om hur mycket varje land väger, se bilagan. Där kan du också läsa om felmarginalerna i denna undersökning. För ytterligare frågor som berör kön och ålder går det att kontakta Nordiska ministerrådets analys- och utredningsenhet.

Det nordiska samarbetet är viktigt

Det finns ett brett folkligt stöd för nordiskt samarbete. Se figur 1.

Figuren visar att över 90 procent i Norden menar att det är viktigt eller mycket viktigt med ett samarbete, varav nästan 60 procent anger det som mycket viktigt. Endast en procent av befolkningen runt om i Norden har såsom åsikt att det nordiska samarbetet inte alls är viktigt.

Andelen som anser att det är viktigt eller mycket viktigt är, med ett undantag, omkring 90 procent runt om i hela Norden. Grönland avviker från övriga genom att ha en lägre siffra. Det är dock fortfarande en majoritet av den grönländska befolkningen – strax under 60 procent – som menar att samarbetet är viktigt eller mycket viktigt.

De unga känner också att det nordiska samarbetet är viktigt. 86 procent tycker att ett välutvecklat samarbete mellan de nordiska länderna är viktigt eller mycket viktigt, vilket dock är något mindre än i hela befolkningen där 92 procent svarar på samma sätt. Det är också en mindre andel bland ungdomarna som tycker att samarbetet är mycket viktigt, 45 procent jämfört med 59 procent totalt. Kvinnor svarar något oftare än män att ett väl utvecklat samarbete mellan de nordiska länderna är mycket viktigt (62 mot 55 procent).

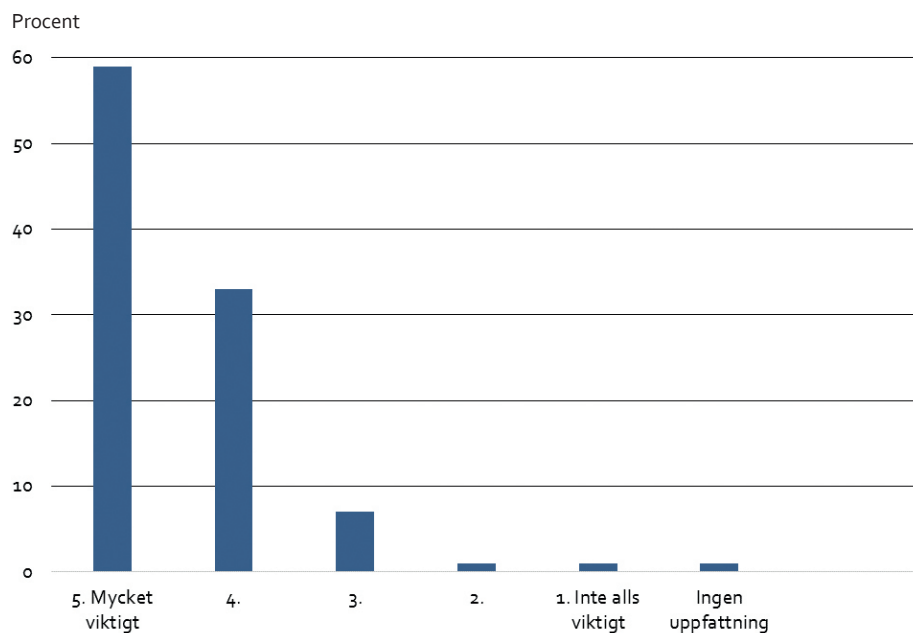
Två tredjedelar önskar ännu mer nordiskt samarbete. Detta kan sättas i ett historiskt perspektiv. När en snarlik fråga ställdes 1993 svarade 74 procent att de önskade mer samarbete, alltså något fler än i den aktuella studien. År 2006 hade denna grupp minskat till 62 procent. Se figur 2.

Som framgår av figuren hamnar 2017 års enkät mellan de två tidigare. Viktigare är att den indikerar att det utifrån 2006 års resultat är det en stigande trend i andel av befolkningen som önskar mer nordiskt samarbete.

Även om man på Grönland, som konstaterats, i något mindre utsträckning ser det nordiska samarbetet som viktigt toppar den grönländska befolkningen tillsammans med motsvarande i Sverige och Åland dem som önskar mer nordiskt samarbete. Bland de tillfrågade i Sverige, Åland och Grönland uppger 75–80 procent att de önskar mer nordiskt samarbete. Värt att notera är att i en motsvarande studie 2006 var befolkningen i Sverige dem som minst såg ett behov av ett nordiskt samarbete.

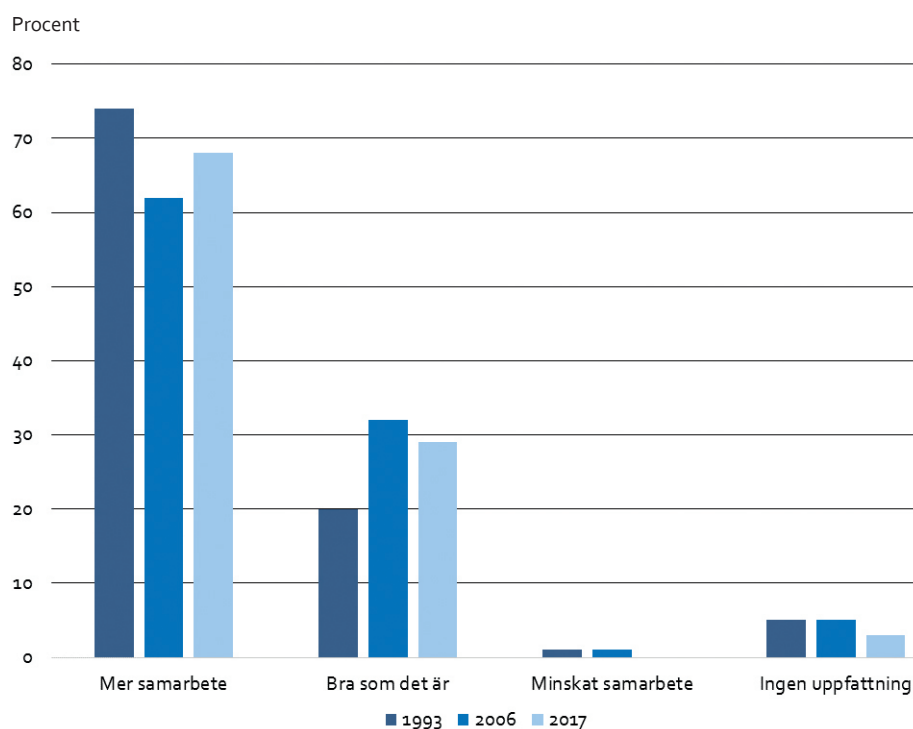
Två av tre i Norden menar vidare att de senaste årens internationella utveckling har gjort att nordiskt samarbete känns ännu viktigare idag. Här är det främst befolkningen i Sverige och Finland som upplever detta. Personer äldre än 30 år påpekar detta i något högre grad än dem som är yngre än 30 år.

Uppenbarligen finns det ett starkt stöd för det nordiska samarbetet. Vilka grunder uppfattas samarbetet bygga på?

Figur 1

Hur viktigt anser du att det är med ett väl utvecklat samarbete mellan de nordiska länderna?

Figur 2

Önskar du se mer eller mindre samarbete mellan de nordiska länderna eller är nivån bra som den är?

Frågan är i den aktuella enkäten innehållsmässigt snarlika de frågor som ställdes 1993 och 2006, men något annorlunda formulerade.

Värderingar och samhällssystem snarare än kultur och språk

Det är värderingar och likartade samhällssystem som uppfattas binda samman Norden och utgöra grunden för samarbetet. Se figur 3.

Som vi kan se av figuren, är det ungefär en tredjedel som pekar på värderingar som den enskilt viktigaste grunden. Nästan lika många framhöver likartade samhällssystem. Strax under 20 procent menar att det istället är den kulturella samhörigheten som är grunden det nordiska samarbetet, medan färre än tio procent hänvisar till den språkliga gemenskapen.

Även om gemensamma värderingar och likartade samhällssystem generellt utgör de viktigaste grunderna för ett nordiskt samarbete så finns det geografiska skillnader, vilket framgår av tabell 1.

Som vi kan se, sticker gemensamma värderingar särskilt ut i Danmark. Likaså i Finland ses värderingar som den viktigaste grunden för ett nordiskt samarbete – även om det inte är lika markant. Likartade samhällssystem understryks istället som viktigast på Island, på Grönland, i Sverige och i Norge. Kulturella likheter lyfts i högre utsträckning fram i Island än i övriga Norden (även om likartade samhällssystem betonas av något fler) medan man på Grönland och Färöarna i högre utsträckning betonar språkfaktorn. På Färöarna ses det till och med som den viktigaste anledningen.

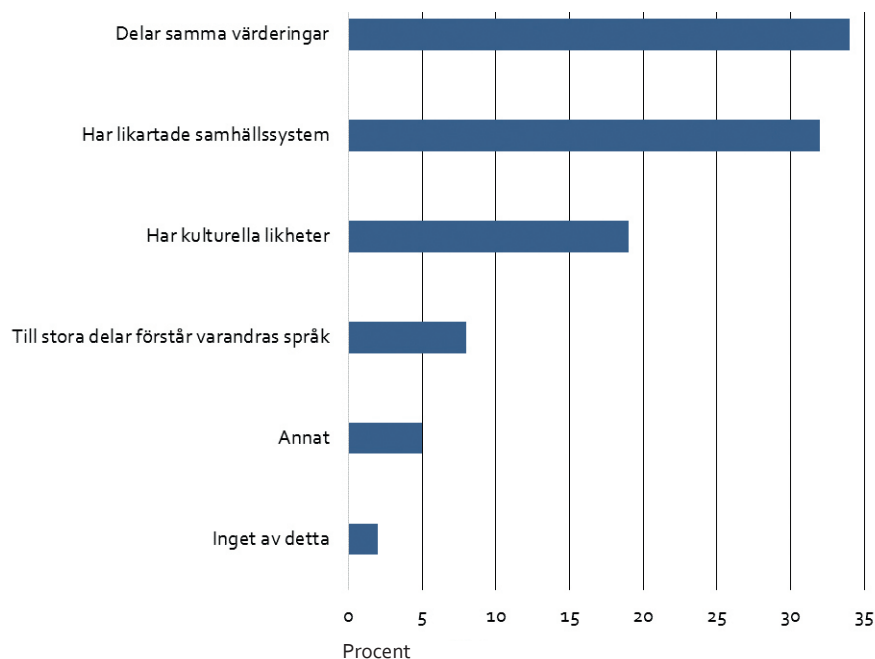
Något fler bland de unga jämfört med befolkningen totalt menar att den främsta grunden till det nordiska samarbetet ligger i att vi delar samma värderingar.

Kvinnor svarar vidare oftare att den viktigaste grunden för ett nordiskt samarbete är gemensamma värderingar. Bland männen finns ingen motsvarande grund som står ut jämfört med övriga.

Tabell 1
Den viktigsta grunden för ett nordiskt samarbete runt om i Norden

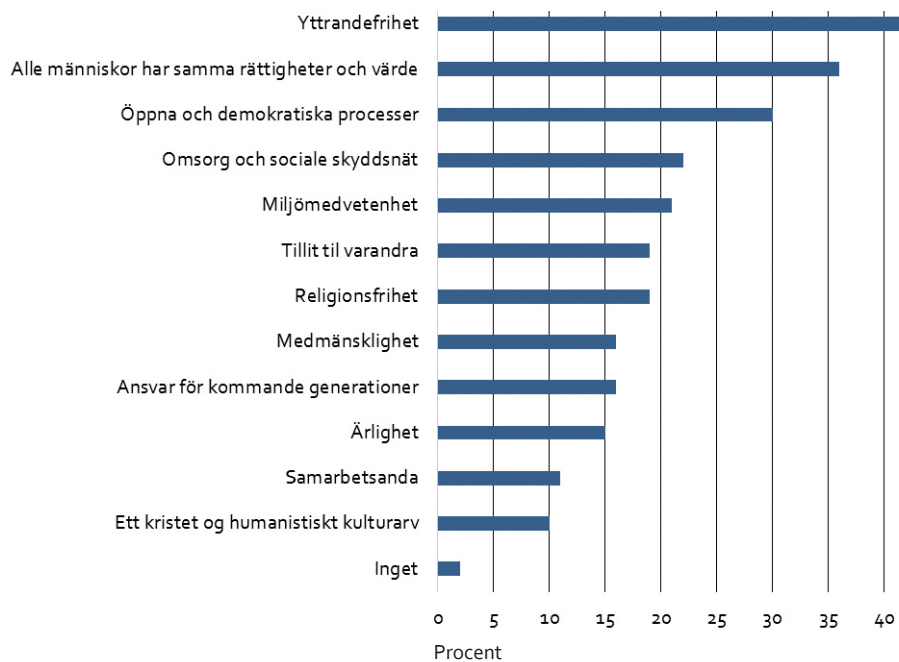
Utifrån den vikt som respondenterna lägger på nordiska värderingar är det intressant att följa mer specifikt vilka värderingar den nordiska befolkningen uppfattar som nordiska. Se figur 4.

	Delar samma värderingar	Har likartade samhällssystem	Kulturella likheter	Till stora delar förstår varandras språk	Annat	Inget av detta
Norden totalt	34 %	32 %	19 %	8 %	5 %	2 %
Sverige	32 %	36 %	16 %	8 %	6 %	2 %
Norge	26 %	35%	24 %	8 %	5 %	2 %
Danmark	42 %	22%	19 %	10 %	5 %	1 %
Finland	38 %	33%	19 %	6 %	4 %	1 %
Island	27 %	32%	30 %	4 %	5 %	2 %
Åland	35 %	26%	20 %	12 %	7 %	0 %
Färöarna	33 %	16%	13 %	35 %	1 %	2 %
Grönland	22 %	30%	19 %	27 %	0 %	2 %

Figur 3

Vad anser du utgör den viktigaste grunden för ett nordiskt samarbete? Är det att vi...

Figur 4

Värderingar är något som kan binda samman människor inom olika kulturer eller gemenskaper. Upplever du några av följande värderingar som typiskt nordiska, d v s att det är något som vi som bor i Norden delar? (max tre alternativ)

Bland många svarsalternativ – tre möjliga svar per respondent – är det främst yttrandefrihet, att alla människor har samma värde och rättigheter samt öppna och demokratiska processer som uppfattas som särskilt nordiska.

Man kan se vissa geografiska skillnader. Figur 5 visar vilka värderingar som man menar var mest nordiska runt om i Norden.

Som vi kan se av figuren, är det i Danmark som yttrandefrihet i störst utsträckning i Norden lyfts fram som den mest typiskt nordiska värderingen. Att alla människor har samma värde och rättigheter är den värdering som i högst utsträckning lyfts fram av islänningarna. I Norge är det fler än det nordiska genomsnittet som pekar på öppna och demokratiska processer som en typiskt nordisk värdering, även om det fortfarande hamnar efter yttrandefrihet samt att alla har samma rättigheter och värde. Befolkningen på Grönland ger tillit till varandra en framskjuten placering som en särskilt nordisk värdering. I Finland ser man i störst utsträckning omsorg och sociala skydds nät som något vi delar i Norden.

De olika ålderskategorierna har huvudsakligen likartade svar på vad de uppfattar som typiskt nordiska värderingar. En intressant skillnad mellan å ena sidan dem under 65 år och å andra sidan dem 65 år och äldre, är att i den äldsta åldersgruppen har alla människors lika värde och rättigheter en något större vikt och toppar strax före yttrandefrihet. Det motsatta gäller för dem under 65 år.

Kvinnor pekar i högre grad på yttrandefrihet, religionsfrihet och miljömedvetenhet som nordiska värderingar, medan män i högre utsträckning framhåller samarbetsanda som typisk nordisk värdering.

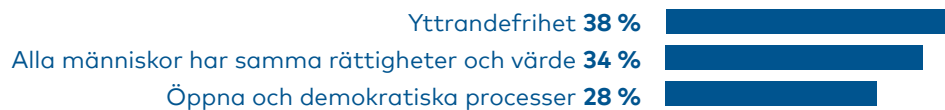
Utifrån de grunder befolkningen ser för det nordiska samarbetet och vad man uppfattar som typiska nordiska värderingar är det intressant att se närmare på uppfattningarna kring vilken struktur samarbete bör ha, alltså vilka specifika områden de nordiska medborgarna uppfattar som viktiga.

Figur 5

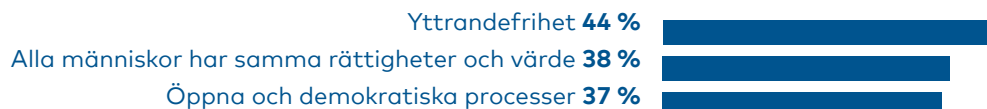
Topp tre värderingar fördelat runt om i Norden

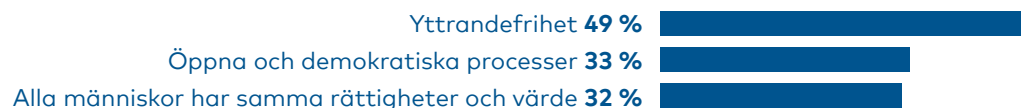
SVERIGE

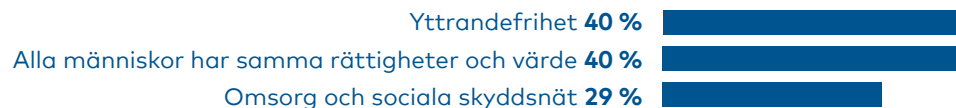
NORGE

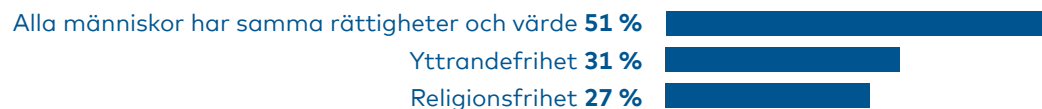
DANMARK

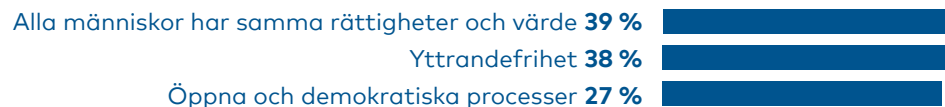
FINLAND

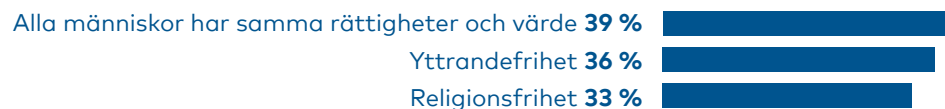
ISLAND

ÅLAND

FÄRÖARNA

GRÖNLAND

Vad man bör samarbeta om

Vad man ska samarbeta om i Norden var på olika sätt tema för tre frågor i enkäten. Dessa sträckte sig mellan en övergripande nivå där den svarande fick svara spontant vad som är den största fördelen med det nordiska samarbetet till en fråga om vad man personligen uppfattar som den viktigaste personliga fördelen.

På frågan om vad som är viktigast att samarbeta om i Norden hade respondenterna möjlighet att svara fritt var efter intervjuaren kategoriserade svaren i olika områden. På det mest övergripande planet ses försvars- och säkerhetsfrågor som viktigast. Se figur 6.

Figuren visar att efter försvars- och säkerhetsfrågor följer i fallande prioritet: utbildning, hälso- och socialfrågor, klimat och miljö, ekonomi och finanspolitik, samt arbetsmarknadsfrågor.

Jämfört med tidigare enkäter har det skett en intressant förskjutning. Medan man 2008 angav "bekämpa kriminalitet över gränserna" som viktigast har det nu betydligt lägre prioritet. Motsatt utveckling har skett för försvars- och säkerhetsfrågorna som nu placerar sig högst på listan. De stod högt i kurs i enkätundersökningen 1993 men föll sedan tillbaka i 2006. Det ska påpekas att frågorna i de tidigare studierna inte är identiskt ställda med den nu aktuella studien.

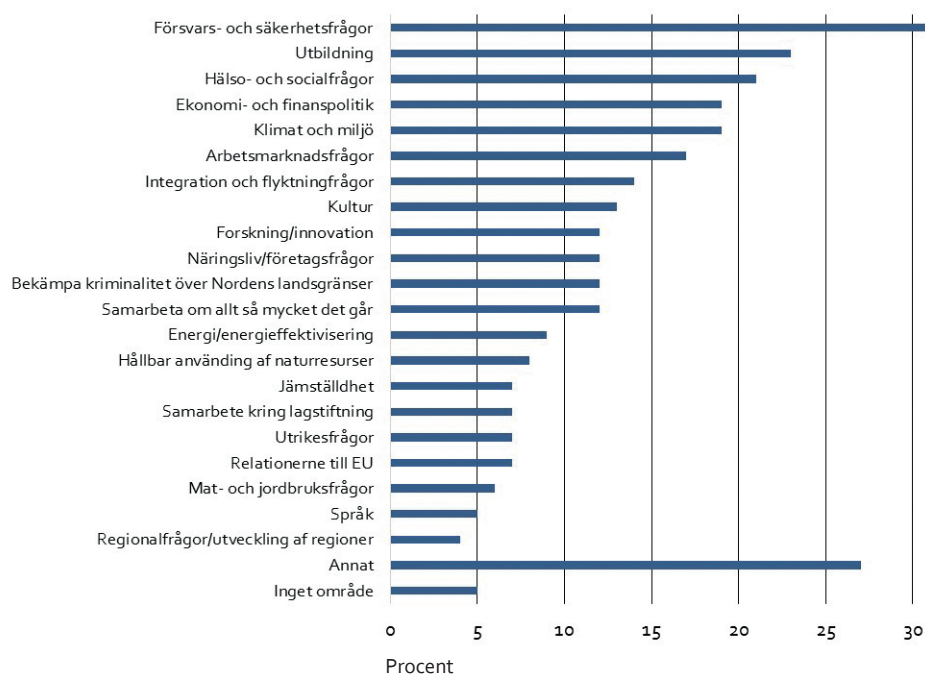
Befolkningarna i Danmark, Åland, Island, Grönland och Färöarna skiljer sig från övriga Norden genom att inte placera försvars- och säkerhetsfrågor på topp 3-listan. Här lyfts generellt utbildningsfrågor fram i högre utsträckning.

Unga håller utbildning som viktigast och försvars- och säkerhetsfrågor på andra plats. Män ser i högre utsträckning försvars- och säkerhetsfrågor som sammanlagt det viktigaste samarbetsområdet, medan kvinnor oftare svarar att utbildning samt hälso- och socialfrågor är viktigast att samarbeta inom.

En annan fråga gällde de största fördelarna med nordiskt samarbete (flera svar möjliga och försvars- och säkerhetsrelaterade frågor fanns inte med bland alternativen). Svarslistan toppas av att det gör det lättare att utnyttja hela Norden som arbets-, studie- och bosättningsområde. Se figur 7.

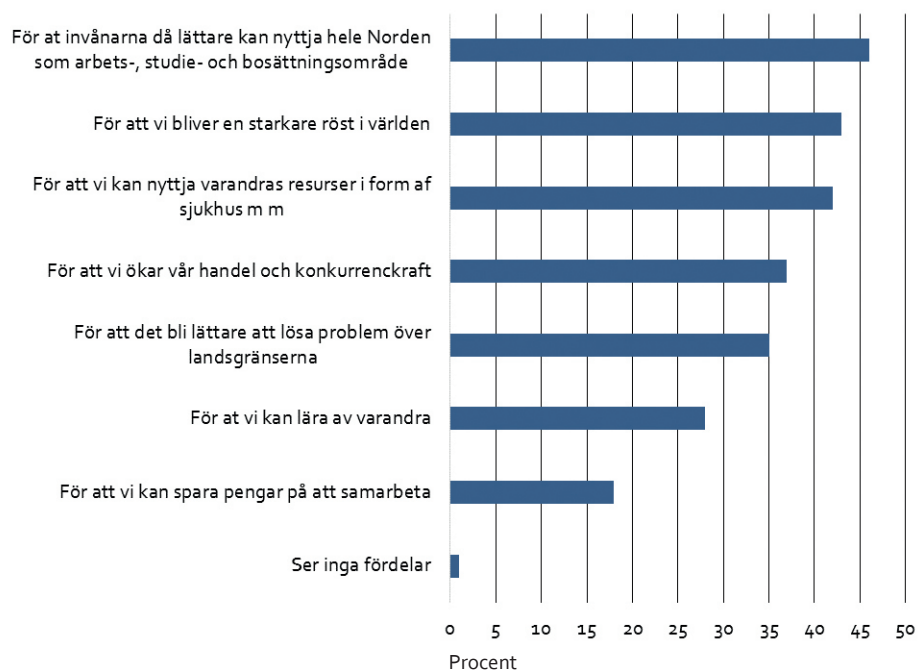
Som framgår menar nästan hälften att det är möjligheten att utnyttja hela Norden som arbets-, studie- och bosättningsområde som är bland de största fördelarna. Särskilt lyfts det fram av befolkningen på Island, men nämns som enskilt viktigast i samtliga länder förutom Norge, Färöarna och Grönland.

Något mindre andel menar att en central fördel är det ger Norden en starkare röst i världen. Det är förvisso inte det samma som försvars- och säkerhetsfrågor men har sannolikt kopplingar: båda har beröring med hur man ser på Norden i ett mer geopolitiskt perspektiv. Även om denna fråga inte ställdes på exakt samma sätt i 1993 eller 2006 kan man ana att den nedgång i prioritet för nordisk samordning som går att notera mellan de tidigare studierna nu tycks ha brutits i en uppåtgående trend.

Figur 6

Om du tänker på alla de olika områden som man kan samarbeta kring i Norden, vilka tycker är du är viktigast att man samarbetar kring? (valfritt antal svar)

Figur 7

Vad av följande anser du utgör de största fördelarna med ett nordiskt samarbete? (max 3 alternativ)

På samma fråga i den aktuella undersökningen anger en nästan lika stor andel att möjligheterna att kunna utnyttja varandras resurser i form av sjukvård m.m. som centralt.

De unga uppskattar särskilt möjligheten att använda hela Norden för arbete, studier och avveckling. Se tabell 2.

Tabell 2
Mobilitet som viktigaste fördel för nordiskt samarbete utifrån ålder

Totalt	16–30 år	31–50 år	51–64 år	65 år eller äldre
46 %	53 %	47 %	42 %	41 %

Tabellen visar andelen av de fyra åldersgrupperna som anser att en av de viktigaste fördelarna "med nordiskt samarbete är att medborgarna kan använda hela Norden som arbets-, studie- och bosättningsområde. En större andel män än kvinnor uppfattar handel och konkurrenskraft som några av de viktigaste fördelen med samarbetet (även om den fördelen inte toppar männens lista). Å andra sidan anser en större andel kvinnor än män att det viktigaste är att lära av varandra (även om det inte heller toppar kvinnornas lista i absoluta tal).

På fråga om vilka samsarbetsområden som den enskilde personen ser som den viktigaste i vardagen (endast ett svarsalternativ möjligt) ingick inte säkerhetsrelaterade aspekter bland alternativen. Möjligheterna att fritt kunna röra sig och arbeta i hela Norden toppar, tätt följd av att fritt kunna röra sig utan gränskontroller, möjligheten att studera och få olika examina godkända samt att kunna lösa olika offentliga tjänster (skatt, hälsovård, pension etc.) om man flyttar inom Norden.

I ålderskategorin 16–30 anser en större andel att det viktigaste att samarbeta om ur deras perspektiv sett, är möjligheten att få studera och få olika examen godkända i hela Norden.

Kunskapen om Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet

Mer än tre av fyra känner till Nordiska rådet medan något färre har hört talas om Nordiska ministerrådet. Den samlade kunskapen om Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet ligger på strax över 80 procent.

Utifrån kommentarfältet på denna fråga (ifyllt av intervjuarna) kan man misstänka att många av de tillfrågade har trott att Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet är samma sak – i linje med de erfarenheter som många företrädare för organisationerna har gjort i olika sammanhang.

Jämfört med en enkätundersökning från 2008 har den sammanlagda kunskapen om Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet ökat något, men det är inte statistiskt signifikant.

Likheter och skillnader över gränserna

I avsnittet nedan skriver vi kortfattat om några intressanta resultat från enkätsvaren runt om i Norden. Avsnitten handlar till stor del om i vilket avseende svaren "sticker ut". Därför är det viktigt att betona helhetsintrycket från undersökningen är att Norden relativt väl hänger samman i de ställda frågorna.

När vi jämför respektive lands resultat med hela Norden är det viktigt att komma ihåg att de största ländernas resultat betyder mest till det samlade resultatet. Det motsatta är också sant: låga befolkningstal ger mindre effekt på det sammanlagda resultatet. Det innebär bland annat att Sveriges resultat kommer att bli närmare Nordens resultat, eftersom Sveriges befolkning står för 38 procent av Nordens totala befolkning. Å andra sidan, när Island, Åland, Färöarna eller Grönlands resultat skiljer sig har det liten inverkan på hela Nordens resultat.

Danmark

Även om de svarande i Danmark ofta svarar på ganska liknande sätt som Norden i övrigt sticker man ut på vissa områden. Här kan man finna den största andel som anser att gemensamma värderingar är den främsta orsaken till det nordiska samarbetet: 42 procent pekar på detta jämfört med 34 procent i Norden. Och av dessa värden var yttrandefrihet viktigast.

De som svarade i Danmark tycker, liksom i hela Norden, att det nordiska samarbetet är viktigt. Det är dock en något lägre andel bland de danska svaren som menar att samarbetet är viktigt mot bakgrund av de senaste årens internationella utveckling (56 procent i Danmark mot 68 procent i de nordiska länderna).

Befolkningen i Danmark sticker också ut (förvisso tillsammans Island, Färöarna, Grönland och Åland) utifrån att försvars- och säkerhetssamarbete inte är med på topp-tre listan över de viktigaste områdena för samarbete. Det är 22 procent i Danmark som tycker att det är ett av de viktigaste områdena för samarbete, medan 31 procent bedömer det samma i hela Norden.

Finland

I Finland anser respondenterna att det nordiska samarbetet är viktigt. Speciellt menar de att det är de senaste årens internationella utveckling som har gjort samarbetet viktigare. Det tänker 74 procent medan 68 procent sade samma sak i hela Norden. Det kan kopplas samman med att de finska svaranden också i högst utsträckning anser att försvars och säkerhetsfrågor är bland de viktigaste områdena att samarbeta om: 45 procent jämfört med 31 procent i hela Norden.

Liksom majoriteten i hela den nordiska regionen menar de flesta i Finland att gemensamma värderingar är den främsta grunden till det nordiska samarbetet. Finland har den näst lägsta andelen, vid sidan av Island, som tycker att språk är ett av de viktigaste skälen till varför man bör samarbeta (6 procent).

Finlandssvenskar lyfter särskilt fram språkets betydelse som grund för samarbetet: 23 procent jämfört med 5 procent för den finsktalande befolkningen.

Island

Även om en klar majoritet av islänningar i enkäten (90 procent) uppfattar det nordiska samarbetet som viktigt, är det något färre som anser att den senaste tidens internationella utveckling har gjort att samarbetet känns ännu viktigare (52 procent på Island, 68 procent i de nordiska länderna). På frågan om man vill ha mer samarbete går det att se ungefär samma skillnad: 53 procent på Island jämfört med 68 procent i Norden.

Det är en större andel av de svarande från Island som anser att en av de största fördelarna med nordiskt samarbete är att invånarna kan använda hela Norden som arbets-, studie- och bosättningsområde. Cirka 70 procent av de svarande på Island pekar på detta jämfört med 46 procent av hela befolkningen i Norden. Islänningarna anser vidare också att försvar och säkerhetsfrågor är mindre viktiga, bara 11 procent uppger att det är ett av de viktigaste samarbetsområdena. (I Norden menar 31 procent att försvar och säkerhetsfrågor är ett av de viktigaste områdena). Istället prioriterar man på Island utbildning, hälso- och socialfrågor samt kultur.

40 procent på Island svarar att möjligheten att studera och få olika examina godkända över Norden är den viktigaste för dem i deras dagliga liv. Som jämförelse anser 18 procent i hela Norden detsamma.

Norge

Norges befolkning är positiva till det nordiska samarbetet. Mer än 90 procent menar att nordiskt samarbete är viktigt eller mycket viktigt. 67 procent anser att den internationella utvecklingen de senaste åren har gjort det nordiska samarbetet viktigare och 64 procent vill ha mer samarbete.

Åsiktssvaren från Norge skiljer sig i liten utsträckning från de samlade nordiska åsikterna. Det kan nämnas att man inte tycker att gemensamma värderingar är den främsta grunden för ett nordiskt samarbete utan liknande samhällssystem. I Norge tycker 37 procent av respondenterna att öppna och demokratiska processer är en central nordisk värdering, vilket är den högsta andelen bland de nordiska länderna. (Ändå är det inte den värdering som toppar listan i Norge). 17 procent i Norge menar att samarbetsanda var en annat typisk nordisk värdering, medan 11 procent anser detsamma totalt i Norden.

Sverige

Sverige förefaller på många sätt vara ett genomsnittligt nordiskt land. Det är emellertid viktigt att komma ihåg att Sveriges resultat i högst utsträckning påverkar det samlade svaret, eftersom landet har den största befolkningen i Norden. Det kan innebära att svenskarnas åsikter verkar mer "nordiska". På samma sätt blir övriga Nordens länder i högre grad svenska.

Svenskarna menar i lika hög utsträckning som resten av den nordiska befolkningen att samarbetet är viktigt, men en större del av Sveriges befolkning tycker att de senaste årens internationella utveckling har gjort samarbetet viktigare och vill se mer samarbete mellan de nordiska länderna.

Intressant att notera är att medan befolkningen i Sverige vid undersökningen 2006 framstod som det av de ingående länderna i studien minst entusiastiska till nordiskt samarbete är det nu i princip motsatt förhållande där de svarande i Sverige framstår som nästan mest begeistrade till samarbetet.

Färöarna

På Färöarna kan man bland de svarande finna den största andel av befolkningen som anser att en av de största fördelarna med ett nordiskt samarbete är användning av varandras resurser i form av sjukhus och liknande (67 procent jämfört med 42 i hela Norden). Det är också en relativt stor andel av som menar att en viktig fördel med samarbetet är att invånarna kan använda hela Norden som arbets-, studie- och bosättningsområde (65 procent jämfört med 46 totalt). Det är också här att vi hittar den näst största andelen, efter Island, som anser att möjligheten att studera och få godkänt examensbevis är det viktigaste området att samarbeta kring utifrån vad som påverkar vardagen i högst utsträckning. Mobilitetsfrågorna har uppenbarligen en särskilt stark ställning på Färöarna.

Befolkningen på Färöarna skiljer sig från de nordiska länderna genom det faktum att 35 procent av dem som besvarat enkäten tycker att huvudorsaken till det nordiska samarbetet är att vi till stora delar kan förstå varandras språk. Som jämförelse menar endast åtta procent av den nordiska befolkningen totalt desamma.

Grönland

På Grönland återfinns den minsta andelen som tycker att ett välutvecklat samarbete är viktigt eller mycket viktigt. Det menar 58 procent av de grönländska respondenterna. Samtidigt önskar 78 procent mer samarbete mellan de nordiska länderna vilket är en av de högsta procentsatserna i enkäten.

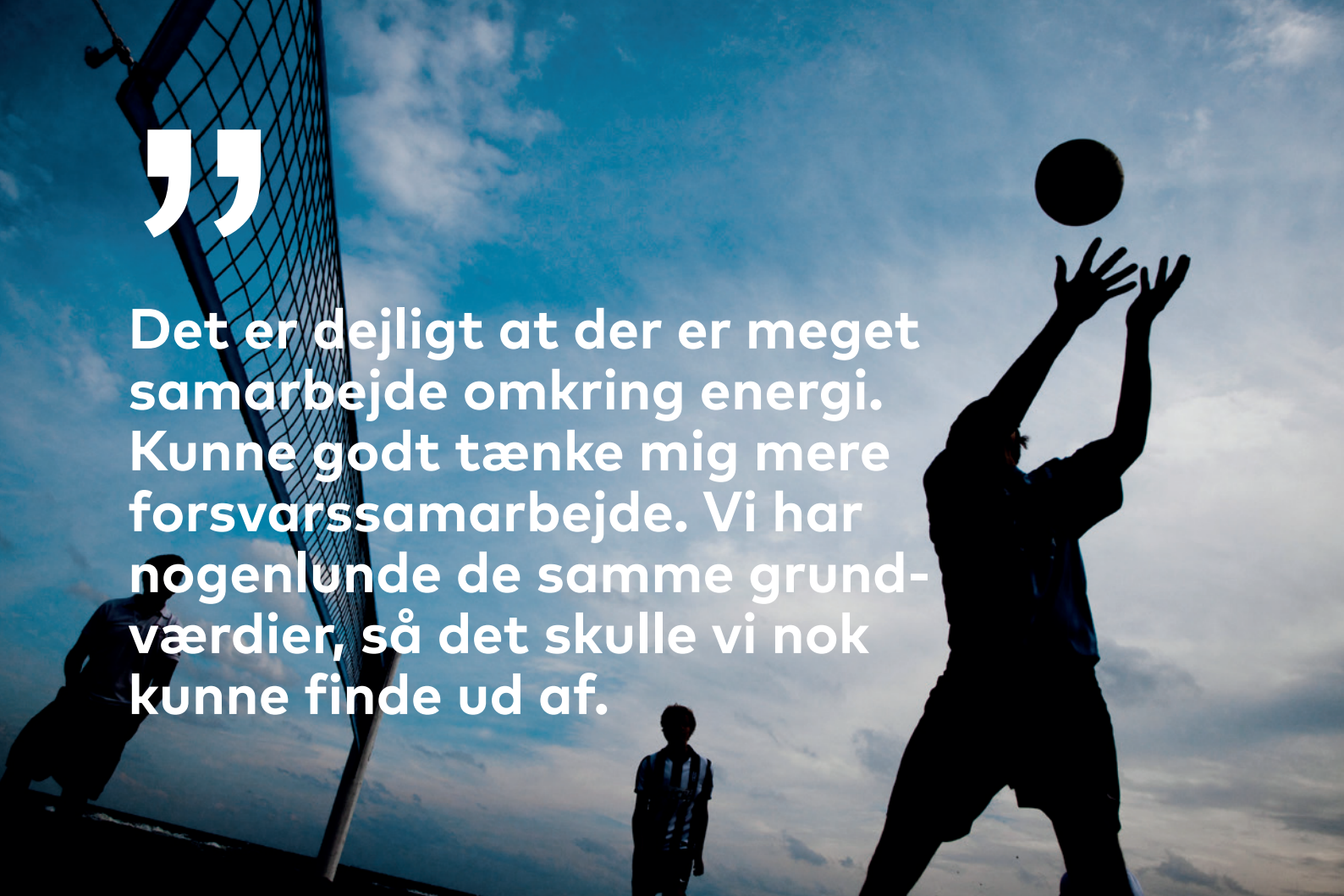
I övrigt är det en ganska stor andel, 27 procent, som menar att grunden till det nordiska samarbetet är språklig.

Endast två procent på Grönland anser att försvars- och säkerhetsfrågor är ett av de viktigaste samsarbetsområdena i Norden – vilket är en låg siffra i sammanhanget.

Åland

Åländska befolkningen framstår som mest positiva av alla till det nordiska samarbetet. Totalt 94 procent i enkäten tycker att ett välutvecklat samarbete mellan de nordiska länderna är viktigt eller mycket viktigt. 80 procent önskar dessutom mer samarbete mellan de nordiska länderna.

På Åland är det utbildning som lyfts fram som viktigt att samarbeta om, och i deras dagliga liv är det möjlighet att studera och få examina godkända i hela Norden som ses som mest betydelsefullt.

”

Det er dejligt at der er meget samarbejde omkring energi. Kunne godt tænke mig mere forsvarssamarbejde. Vi har nogenlunde de samme grundværdier, så det skulle vi nok kunne finde ud af.

Reflekterande perspektiv

Avslutningsvis följer några reflektioner om enkätresultatet. Det är över 3 000 personer i Norden som intervjuats. Även om detta antal är betydande så har inte frågeställningarna i många fall gått tillräckligt på djupet för att kunna dra tydliga konklusioner. Nedanstående ska således betraktas som reflektioner snarare än slutsatser.

Befolkningen vill ha mer Norden

Den enskilt viktigaste sammanfattningen av den genomförda enkäten är att befolkningen i Norden har en mycket positiv syn på nordiskt samarbete. Flertalet önskar också mer samarbete. Påfallande många påpekar att det är de senaste årens internationella utveckling som gjort samarbetet mer angeläget.

Det är intressant att jämföra synen på samarbetet som rådde 1993 jämfört med den som rådde 2006 – de två tillfällena som snarlika enkätstudier genomförts – och där man vid den undersökningen som gjordes 1993 hade en positivare syn på samarbetet jämfört med resultatet för 2006. Den föreliggande studien har inte i alla avseende identiska frågor som vid de två tidigare tillfällena men det framkomna mönstret indikerar att utvecklingen har vänt. Befolkningen har en mer positiv syn på Norden idag jämfört med 2006 men den är inte lika positiv som den som rådde 1993.

Grunden för det nordiska samarbetet

Det är värderingar och likartade samhällssystem som uppfattas binda samman Norden i meningen att de utgör de viktigaste grunderna för det nordiska samarbetet. En lägre andel anser att det istället är den kulturella samhörigheten som gör det nordiska samarbetet mest angeläget. Ännu färre pekar på den språkliga gemenskapen.

En övergripande tolkning är att de nordiska länderna under lång tid haft en parallell och ibland gemensam samhällsuppbyggnadsprocess, många gånger pådriven av samma eller liknande aktörer (yrkesgrupper, organisationer, myndigheter...) runt om i Norden som dessutom ofta träffats över gränserna. Det utgör grunderna för en upplevd gemensam syn på värderingar och samhälle. Som vi återkommer till nedan har möjligen de senaste årens internationella utveckling gjort att det uppfattas finnas ett starkare behov av nordisk gemenskap om dessa aspekter.

En trolig hypotes är att den språkliga gemenskapens betydelse för känslan av samhörighet i Norden har minskat under de senaste årtiondena. Det finns en del forskning (exempelvis *Håller språket ihop i Norden* från 2005) som pekar på ändrade resevanor, för såväl studier som arbete och fritid som viktig faktor för minskad språklig förståelse över gränserna. Till detta kan sannolikt också adderas ändrade mediarvanor.

Sannolikt har även den upplevda kulturella gemenskapen också minskat under senare tid, eller åtminstone hamnat i bakgrunden jämfört med värderingar och likartade samhällssystem. Detta har vi dock inga tidsserier kring tillbaka i tiden eller annan forskning för att kunna belägga.

Det är troligt att de fyra alternativen värderingar, likartade samhällssystem, likartad kultur och språklig förståelse ska ses i två par, där värderingar och samhällssystem hör samman och språklig förståelse samt kulturella likheter bildar ett andra par. Utifrån enkäten är det i så fall den första konstellationen – värderingar och likartade samhällssystem – som i dagsläget ses som viktigast i den nordiska befolkningen i meningen synen på själva grunden för ett nordiskt samarbete.¹

Det är främst yttrandefrihet, att alla människor har samma värde och rättigheter samt öppna och demokratiska processer som uppfattas som särskilt nordiska värderingar i enkäten. Det är tänkbart att det är just dessa värderingar som ses som hotade under de senaste årens utveckling i omvärlden, vilket i sin tur gjort att nordiskt samarbete uppfattas som allt viktigare i befolkningen. Enkäten signalerar i så fall att Norden står fast i dessa värderingsgrunder.

Det nordiska samarbetets innehåll

Att försvars- och säkerhetsfrågor ses som viktigast att samarbeta om på nordisk nivå är en förändring i förhållande till enkäten 2006, och i viss mån till

¹ Å andra sidan skulle möjligen någon mena att gemensam värdegrund och kulturell gemenskap är snarlika perspektiv.

motsvarande 2008. Det går även här att se en linje mellan att de senaste årens internationella utveckling gjort nordiskt samarbete viktigare till att den nordiska befolkningen i så hög grad poängterar försvars- och säkerhetssamarbete samt önskar att Norden ska ha en starkare gemensam röst i internationella sammanhang.²

Dock är synen på vad Norden ska samarbeta om ganska mångfasetterad. Några traditionella nordiska samarbetsfrågor hamnar högt tillsammans med sådana som inte har samma tradition att hanteras inom ramen för det nordiska samarbetet i bred bemärkelse, alltså inom Nordiska rådet, Nordiska ministerrådet eller i andra sammanhang. En övergripande tolkning är att många av de traditionella politiska samarbetsområdena med politiska förtecken har stöd i befolkningen liksom att det uppfattas som viktigt att man arbetar nordiskt med att främja möjligheterna för mobilitet över gränserna.

Möjligen signalerar enkäten även att befolkningen nu ser en annan och fördjupad roll för Norden i ett mer geopolitiskt perspektiv. Men detta behöver i så fall undersökas vidare.

Likheter – skillnader

I vissa svar avviker befolkningarna i Danmark, Finland, Island, Norge, Sverige, Färöarna, Grönland eller Åland från de övriga. Huvudintrycket är ändå att befolkningen samlat sett har ganska likartade meningar om Norden och det nordiska samarbetet.

Man får också en ganska sammanhållen bild om man bryter ner svaren på kön och ålder. Möjligen kan man se ett starkare stöd för det nordiska samarbetet bland dem som är äldre än 30 år jämfört med dem som är mellan 16-30 år. De unga är å andra sidan mer intresserade av utbildningsfrågorna än de äldre – vilket inte är förvånande. Kvinnor är något mer positiva till samarbetet än män, men skillnaderna är sammantaget små.

² Det nordiska regeringssamarbetet inom försvars- och säkerhetsfrågor sker inom ramen för NORDEFCO-samarbetet, som stadigt utökats under senare år. Inom Nordiska rådets presidium finns sedan tidigare ett utvecklat samarbete kring försvars- och säkerhetsfrågor.

”

Vi bør samarbeide mer om forsvar og utdanning. Den beste medisinske behandlingen bør være tilgjengelig for alle i Norden, og ikke bare i landet det gjelder.

Bilagor

Svar på frågorna för Norden totalt och fördelat på land

1. Den här undersökningen handlar om synen på Norden och nordiskt samarbete.

Hur viktigt anser du att det är med ett väl utvecklat samarbete mellan de nordiska länderna?

	Norden	Sverige	Norge	Danmark	Finland	Island	Åland	Färöarna	Grönland
5. Mycket viktigt	59 %	59 %	62 %	60 %	53 %	63 %	71 %	58 %	38 %
4.	33 %	32 %	31 %	33 %	35 %	27 %	23 %	30 %	20 %
3.	7 %	7 %	5 %	5 %	10 %	8 %	4 %	10 %	24 %
2.	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	-	10 %
1. Inte alls viktigt	1 %	1 %	0 %	0 %	1 %	0 %	1 %	-	5 %
Ingen uppfattning	1 %	1 %	1 %	0 %	0 %	1 %	1 %	2 %	2 %

2. Har de senaste årens internationella utveckling gjort att ett nordiskt samarbete känns...

	Norden	Sverige	Norge	Danmark	Finland	Island	Åland	Färöarna	Grönland
Mer viktigt	68 %	73 %	67 %	56 %	74 %	52 %	75 %	47 %	48 %
Ingen skillnad	25 %	19 %	24 %	36 %	23 %	42 %	17 %	25 %	35 %
Mindre viktigt	4 %	3 %	3 %	5 %	3 %	1 %	3 %	13 %	8 %
Ingen uppfattning	4 %	6 %	6 %	2 %	1 %	5 %	5 %	15 %	9 %

3. Önskar du se mer eller mindre samarbete mellan de nordiska länderna eller är nivån bra som den är?

	Norden	Sverige	Norge	Danmark	Finland	Island	Åland	Färöarna	Grönland
Mer samarbete	68 %	76 %	64 %	59 %	66 %	53 %	80 %	63 %	78 %
Bra som det är	29 %	20 %	32 %	38 %	33 %	37 %	18 %	33 %	17 %
Minskat samarbete	0 %	0 %	1 %	1 %	-	-	-	-	3 %
Ingen uppfattning	3 %	4 %	3 %	3 %	1 %	10 %	2 %	4 %	2 %

4. Vad anser du utgör den viktigaste grunden för ett nordiskt samarbete? Är det att vi...

	Norden	Sverige	Norge	Danmark	Finland	Island	Åland	Färöarna	Grönland
Delar samma värderingar	34 %	32 %	26 %	42 %	38 %	27 %	35 %	33 %	22 %
Likartade samhällssystem	32 %	36 %	35 %	22 %	33 %	32 %	26 %	16 %	30 %
Vi har kulturella likheter	19 %	16 %	24 %	19 %	19 %	30 %	20 %	13 %	19 %
Till stora delar förstår varandras språk	8 %	8 %	8 %	10 %	6 %	4 %	12 %	35 %	27 %
Annat	5 %	6 %	5 %	5 %	4 %	5 %	7 %	1 %	-
Inget av detta	2 %	2 %	2 %	1 %	1 %	2 %	-	2 %	2 %

5. Vad av följande anser du utgör de största fördelarna med ett nordiskt samarbete? Du får välja max 3 alternativ.

	Norden	Sverige	Norge	Danmark	Finland	Island	Åland	Färöarna	Grönland
För att invånarna då lättare kan nyttja hela Norden som bosättningsområde	46 %	47 %	35 %	49 %	51 %	70 %	55 %	65 %	25 %
För att vi blir en starkare röst i världen	43 %	43 %	43 %	45 %	41 %	38 %	41 %	37 %	32 %
För att vi kan nyttja varandras resurser i form av sjukhus m m	42 %	45 %	32 %	40 %	49 %	44 %	49 %	67 %	30 %
För att vi ökar vår handel och konkurrenskraft	37 %	34 %	34 %	38 %	43 %	17 %	35 %	25 %	29 %
För att det bli lättare att lösa problem över landsgränserna	35 %	33 %	40 %	39 %	31 %	24 %	29 %	31 %	38 %
För att vi kan lära av varandra	28 %	26 %	32 %	35 %	19 %	35 %	24 %	26 %	29 %
För att vi kan spara pengar på att samarbeta	18 %	18 %	13 %	17 %	24 %	20 %	19 %	15 %	28 %
Ser inga fördelar	1 %	1 %	1 %	1 %	0 %	2 %	2 %	-	3 %

6. Om du tänker på alla de olika områden som man kan samarbeta kring i Norden, vilka tycker du är viktigast att man samarbetar kring? Du kan ange valfritt antal svar

	Norden	Sverige	Norge	Danmark	Finland	Island	Åland	Färöarna	Grönland
Försvars och säkerhetsfrågor	31 %	30 %	29 %	22 %	45 %	11%	19 %	7 %	2 %
Utbildning	23 %	19 %	19 %	30 %	26 %	52 %	38 %	44 %	24 %
Hälsa- och socialfrågor	21 %	16 %	20 %	27 %	23 %	32 %	24 %	24 %	7 %
Klimat och miljö	19 %	21 %	19 %	20 %	14 %	15 %	18 %	4 %	2 %
Ekonomi- och finanspolitik	19 %	18 %	19 %	19 %	21 %	11 %	16 %	8 %	7 %
Arbetsmarknadsfrågor	17 %	19 %	13 %	23 %	10 %	17 %	19 %	6 %	2 %
Integration och flyktingfrågor	14 %	13 %	17 %	20 %	9 %	11 %	6 %	7 %	-
Kultur	13 %	8 %	16 %	19 %	12 %	25 %	9 %	22 %	25 %
Vi ska samarbeta om allt så mycket det går	12 %	10 %	9 %	16 %	13 %	17 %	18 %	11 %	8 %
Bekämpa kriminalitet över Nordens landsgränser	12 %	13 %	12 %	17 %	5 %	14 %	4 %	3 %	0 %
Näringsliv/företagarfrågor	12 %	6 %	16 %	9 %	21 %	16 %	9 %	35 %	12 %
Forskning/innovation	12 %	9 %	18 %	17 %	9 %	13 %	5 %	5 %	7 %
Energi/energieffektivisering	9 %	8 %	8 %	16 %	4 %	10 %	4 %	4 %	1 %
Hållbar användning av naturresurser	8 %	6 %	10 %	13 %	5 %	11 %	4 %	3 %	6 %
Relationerna till EU	7 %	5 %	6 %	15 %	3 %	5 %	4 %	4 %	1 %
Utrikesfrågor	7 %	5 %	9 %	14 %	2 %	12 %	6 %	6 %	2 %
Samarbete kring lagstiftning	7 %	6 %	7 %	12 %	3 %	8 %	3 %	2 %	2 %
Jämställdhet	7 %	7 %	9 %	8 %	3 %	13 %	8 %	7 %	6 %
Mat- och jordbruksfrågor	6 %	7 %	9 %	7 %	2 %	9 %	4 %	2 %	1 %
Språk	5 %	3 %	6 %	8 %	3 %	9 %	5 %	7 %	5 %
Regionalfrågor/utveckling av regioner	4 %	4 %	5 %	5 %	3 %	6 %	5 %	2 %	1 %
Annat	27 %	28 %	32 %	26 %	21 %	28 %	24 %	21 %	10 %
Inget område	5 %	4 %	11 %	5 %	4 %	9 %	4 %	12 %	20 %

7. Om du tänker för dig personligen i din vardag, vilket av följande områden är det viktigaste för dig att man i Norden samarbetar kring? Du får välja max ett svar.

	Norden	Sverige	Norge	Danmark	Finland	Island	Åland	Färöarna	Grönland
Att fritt kunna flytta inom och arbeta i hela Norden	21 %	23 %	18 %	25 %	19 %	23 %	18 %	23 %	12 %
Möjligheten att fritt kunna röra sig över gränserna utan gränskontroller	19 %	16 %	15 %	19 %	30 %	7 %	9 %	7 %	15 %
Möjligheten att studera och få olika examina godkända över Norden	18 %	17 %	24 %	17 %	14 %	40 %	28 %	31 %	14 %
Hur man löser skatte-, hälsovårds- och pensionsfrågor samt andra offentlig tjänster om man flyttar inom Norden	17 %	17 %	20 %	14 %	19 %	18 %	21 %	20 %	17 %
Att man som företagare får förbättrade villkor för att bedriva affärer i resten av Norden	11 %	13 %	7 %	14 %	9 %	2 %	11 %	9 %	13 %
Att man kan få ta del av kultur från övriga delar av Norden	5 %	5 %	5 %	5 %	6 %	3 %	4 %	4 %	16 %
Möjligheten att ha ett gemensamt personnummersystem i hela Norden	3 %	3 %	2 %	2 %	3 %	3 %	7 %	3 %	11 %
Något annat	2 %	2 %	4 %	2 %	0 %	2 %	1 %	2 %	-
Ingen av ovanstående	2 %	3 %	4 %	1 %	1 %	2 %	2 %	1 %	2 %

8. Värderingar är något som kan binda samman människor inom olika kulturer eller gemenskaper. Upplever du några av följande värderingar som typiskt nordiska, d v s att det är något som vi som bor i Norden delar? Du får ange max tre svar och vi vill att du väljer de som stämmer bäst in på vad du tycker förenar Norden.

	Norden	Sverige	Norge	Danmark	Finland	Island	Åland	Färöarna	Grönland
Yttrandefrihet	42 %	38 %	44 %	49 %	40 %	31 %	38 %	36 %	13%
Att alla människor har samma rättigheter och värde	36 %	34 %	38 %	32 %	40 %	51 %	39 %	39 %	24 %
Öppna och demokratiska processer	30 %	28 %	37 %	33 %	26 %	20 %	27 %	23 %	19 %
Omsorg och sociala skyddsnät	22 %	18 %	17 %	28 %	29 %	25 %	20 %	28 %	18 %
Miljömedvetenhet	21 %	24 %	14 %	21 %	21 %	19 %	26 %	7 %	17 %
Tillit till varandra	19 %	15 %	22 %	23 %	18 %	12 %	14 %	20 %	25 %
Religionsfrihet	19 %	23 %	17 %	16 %	17 %	27 %	17 %	33 %	19 %
Medmänsklighet	16 %	17 %	14 %	17 %	14 %	10 %	19 %	10 %	21 %
Tar ansvar för kommande generationer	16 %	14 %	12 %	15 %	23 %	23 %	13 %	21 %	17 %
Ärlighet	15 %	12 %	11 %	18 %	21 %	18 %	18 %	17 %	22 %
Samarbetsanda	11 %	10 %	17 %	9 %	11 %	10 %	11 %	9 %	20 %
Ett kristet och humanistiskt kulturarv	10 %	6 %	13 %	11 %	14 %	6 %	8 %	23 %	19 %
Inget	2 %	5 %	2 %	1 %	0 %	3 %	4 %	1 %	2 %

9. Känner du till eller har hört talas om...

	Norden	Sverige	Norge	Danmark	Finland	Island	Åland	Färöarna	Grönland
Nordiska Rådet?									
Ja	77 %	72 %	84 %	80 %	76 %	94 %	89 %	82 %	63 %
Nej	21 %	25 %	15 %	20 %	22 %	6 %	9 %	16 %	31 %
Vet ej	2 %	3 %	1 %	0 %	2 %	0 %	2 %	2 %	6 %
Nordiska ministerrådet?									
Ja	66 %	68 %	66 %	64 %	61 %	75 %	82 %	64 %	59 %
Nej	33 %	30 %	33 %	36 %	37 %	25 %	15 %	34 %	34 %
Vet ej	1 %	1 %	1 %	-	2 %	0 %	2 %	3 %	7 %

Metod

Norden är viktat efter respektive lands population samt att vi inom varje land har viktat på ålder och kön. Landene ble vektet basert på følgende proporsjoner:

Land	Proportion
Sverige	38 %
Norge	19 %
Danmark	21 %
Finland	21 %
Island	1 %
Åland	0 %
Färöarna	0 %
Grönland	0 %

Felmarginaler:

200/250 intervjuer	500 intervjuer	3 000 intervjuer
Vid utfall 20/80: +/- 5,3 %	Vid utfall 20/80: +/- 3,6 %	Vid utfall 20/80: +/- 1,5 %
Vid utfall 50/50: +/- 6,8 %	Vid utfall 50/50: +/- 4,5 %	Vid utfall 50/50: +/- 1,8 %

Nordens Hus
Ved Stranden 18
DK-1061 København K
www.norden.org

Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet har genomfört en större enkätundersökning om vad invånarna i Norden anser om det nordiska samarbetet: dess grunder, utformning och innehåll.

Undersökningen visar at det nordiska samarbetet har ett brett folkligt stöd. Befolkningen menar at de två viktigaste grunderna för samarbetet er gemensamma värderingar och likartade samhällssystem. Den mest typisk nordiska värderingen upplevs vara yttrandefriheten.

En betydande del av befolkningen anser att möjligheten att använda hela regionen för arbete, studier eller boende är en av de största fördelene med samarbetet. På det mest övergripande planet ses försvars- och säkerhetsfrågor som det viktigaste att samarbeta.

Denna rapport er författad av Nordiska ministerrådets analys- och utredningsenhet. Enhetens rapportserie skal belysa aktuella ämnen som är centrala utifrån et nordiskt perspektiv. Detta er den tredje rapporten i serien. De två första var:

Tillit – Det nordiska gullet. Analys nr. 01/2017

Er Norden best i verden? Analys nr. 02/2017

ANP 2017:778
ISBN 978-92-893-5247-5 (PRINT)
ISBN 978-92-893-5248-2 (PDF)
ISBN 978-92-893-5249-9 (EPUB)